

ראובן בברית אתה

מצין התגלות הכהח לחוץ, כמו"ש בפירוש ישעה סימן מ' בפסוק "ונتون ליעף כח", ר"ל שכח הפנימי נתגלה בז', והיה ראשית התגלות אוני מכח אל הפועל על ידך. ומפרש, מצד שבכורי אתה, יש לך יתר שאות התנסאות גודלה, ומצד שאתה ראשית בכח אוני, יש לך יתר עז וכח הגוף כי נוצרת בכח גדול ואון אמריך. ופירושו חז"ל שהיה ראוי לך הבכורה והכהונה שהם יתר שאות, והמלכות שהוא יתר עז:

5. דברי הימים א פרק ה

(א) וּבְנֵי רָאוֹבֵן בֶּכֶר יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הַבָּכָר וּבְמַלְלוֹ יִצְוֹעֵי אֲבִיו נָתַנְתָּה בְּכֶרֶתָו לְבָנֵי יוֹסֵף בָּנוֹ יִשְׂרָאֵל וְלֹא לְהַתִּמְשֵׁל בְּכֶרֶת:

(ב) כִּי יְהוָה גָּבָר בְּאָחִיו וְלֹא גָּדַיד מִפְנֵי וְמִבְּכָרָה לְיּוֹסֵף: ס

6. בראשית פרק לה פסוק כב

וַיְהִי בָּשְׁפֹן יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַהֵּוּ וַיַּלְךְ רָאוֹבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת בְּלֵה פִּילֶשׁ אֲבִיו וַיִּשְׁמַעַי יִשְׂרָאֵל פ וַיַּהַי בָּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר:

7. רמב"ן בראשית פרק לה

(כב) וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל - סיפור הכתוב ענותנותו, כי שמע בחיל בנו יצועיו, ולא צוה שיזיאו מהבו מבעל מבעל בנו ולא ינחל עמם, אבל ימנה ראשון. ולכך עשה משתי והוא ימנה ראשון. והרשות פסוק אחד, כי אעפ"י שהוא תחולת הפרשיות שבאה לידי במשעהו. ועל דרך רמז כי ראובן לא נדחה במשעהו. ועל הפשט, יתכן שבבל ראוון יצעיר בלהה מפחדו שלא תלד ליעקב עוד, כי הוא הבכור, וחשב לקחת שני חלקים ויפסיד יותר מכל האחים, ולא פחד מאמו כי זקנה הייתה, ואולי מותה זלה, או חשש לבבוד אמו בעבור היotta שפהchnerה. ולכן נטלה ממשנו הבכורה מידה בוגר מידה, וזהו טעם "וַיַּהְיָה בָּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר", כי לא הוליד אחרי בן:

8. תלמוד בבלי מסכת שבת דף נה עמוד ב'

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל האומר ראובן חטא - איןו אלא טועה, שנאמר: "וַיַּהְיָה בָּנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר" - מלמד שכולן ש��ולים כאחת. אלא מה אני מקיים: "וַיִּשְׁכַּב אֶת בְּלֵה פִּילֶשׁ אֲבִיו"? מלמד שבבל מצאו של אביו, ומעלה עלי הכתוב כיילו שכב עמה. תניא, רבי שמואל בן אלעזר אומר: מוצל אותו צדיק מאותו עון, ולא בא מעשה זה לידי. אפשר עתיד זרען לעמוד על הר עיבול ולומר: "ארור שכב עם אשת אביו", ויבא חטא זה לידי?! אלא מה אני מקיים: "וַיִּשְׁכַּב אֶת בְּלֵה פִּילֶשׁ אֲבִיו"? עלבון אמו תבע. אמר: אם אתה

1. בראשית פרק מת

(א) וַיָּקֹרֶא יְעָקֹב אֶל בְּנֵיו וַיֹּאמֶר הָאָסְפוּ וְאַגְדַּה לְכֶם אֶת אֲשֶׁר יָקֹרֶא אֶתְכֶם בְּאַחֲרִית הַיּוֹם:

(ב) הַקְּבָצֹו וְשִׁמְעוּ בְנֵי יְעָקֹב וְשִׁמְעוּ אֶל יִשְׂרָאֵל אֲבִיכֶם:

(ג) וְרָאוֹבֵן בְּכֶרֶת אַתָּה כַּחֲיוֹ וְרָאשִׁית אֲוֹנִי יִתְּרַשְּׁאת וְיִתְּרַעַז:

(ד) פָּמָז בְּפָמִים אֶל תֹּזְנֵר בַּי עַלְיִת מִשְׁכָּבֵי אֲבִיךָ אֲזַחְלִתָּה יְצֻוּעֵי עַלְהָה: פ

(כ) כֹּל אֶלָּה שְׁבָטִי יִשְׂרָאֵל שְׁגִים עָשָׂר וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לְהָם אֲבִיכֶם וַיְבָרֵךְ אֶתְכֶם אִישׁ אֲשֶׁר בְּבָרְכָתָו בָּרוּךְ אַתָּה:

2. רש"י בראשית פרק מת

(א) ואגדה לכם - בקש יעקב לנגולות את הקץ ונסתלקה ממנו שכינה, והתהיל אומרים דברים אחרים: (ג) וראשת אוני - היא טפה ראשונה שלו, שלא ראה קרי מימי: אוני - כוחיו, כמו "מצאתני אונו לי" (הושע יב ט), "מרוב אונים" (ישעה מכו)... יתר שעת - ראוי היה להיות יתר על אחד בכהונה, לשון נשיאות כפים: יתר עז - במלכות, כמו "ויתן עז למלכו". וכי גרים לך להפSID כל אלה? (ד) פחז כמים - הפחז והבהלה אשר מהרת להראות מעסך, כמו הללו המהרים למרוצתם, לכך: אל תוטר - אל תרבה ליטול כל היתירות הללו שהיו ראויות לך. ומהו הפחז אשר פחות? "כי עלית משכבי אביך איז חלلت" - אותו שם שعلاה על יצועי והיא השכינה, שהיה דרך להיות על יצועי: יצועי - לשון משכבר, על שם שמצועים אותו על ידי לבדין וסדיינן. והרבה דומים לו, "אם עליה על ערש יצועי"...

3.aben עזרא בראשית פרק מת

(א) את אשר יקרה אתכם - דבר הנביה לעתיד. ותווע האמורים שהם ברכות בעבור שמצו בסוף "ויברך אותם", ואיה ברכות ראובן שמעון ולוי! ועל דרך הנבואה אמר: "יוזאת אשר דבר להם אביהם", ואחר כן ברוך אתם, ולא הזכיר הכתוב הברכות:

4. מלבי"ם בראשית פרק מת

(ג) וְרָאוֹבֵן בְּכֶרֶת אתה - ר"ל, יש לך שני מעלות: [א] מצד שאתה בכור אף אם לא הייתה מן הטפה הראשונה, הבכור ייל התנסאות נגד אחיו במושלה ובכבוד וליטול פי שניים. [ב] מצד שאתה כחי וראשת אוני, שנוצרת מן הטפה הראשונה. ויש הבדל בין כח ובין און, שכן מצין הכהח הפנימי, ואון

עליה לו זדון. אילו חטא באמות, לא היה יעקב נוקט לשון רכה, לא היה קורא לחטא רק "פחות כמים".

امي הייתה צרה לאמי, שפחח אחות אמי תהא צרה לאמי?! עמד ובלבל את מצעה. אחרים אומרם: שתי מצעות בלבל, אחת של שכינה ואחת של אביו, והיינו דכתיב: "از חלلت יצועי עלה".

12. ראש"י דברים פרק א

(ג) ויהי באربعים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחדש - מלמד שלא הוכחים אלא סמוך למיתה. ממי למד? מיעקב, שלא הוכיח את בניו אלא סמוך למיתה. אמר: ראובןبني, אני אומר לך מפני מה לא הוכחתי כל השנים הללו, כדי שלא תניחסני ותלך ותדקק בעשו אחי.

13. הרב נריה זצ"ל נר למאור פרשת ויחי
ברכה מתוך ייחודיות - "איש אשר בברכתיו ברך אבם". כשייעקב מברך את בניו, הוא ממשיך את קנו הבריהה. הוא מצין ומדגיש את הדבר האופיני לכל אחד, ושותח את בררכתו על ראשם. אין הוא מעוניין שעם יוצאי חלציו, יהיה בעל דמות אחת. מונ הרבוגניות נוצרת הרמונייה מושלמת. שלום ואחדות נובעים לא מתוך טמטום מוחות ושווין בהלך המחשבה - קרזוון הדיקטטורים של עכשו - אלא מתוך הבנה עליונה והשלמה של מחשבות שונות. יופי המנגינה במקהלה, בתזמורת, איינו מתkowskiן הקולות השווים, כי אם מקולות שונים, המצטרפים כולם להרמונייה מלאה. כך אמר הגראי"ה קוק זצ"ל: יש תביעה פנימית של פירוד לשם גינויו, וכך אנו רואים פירודים בעולם הרוח שבוסףם הם מתאחדים. דוגמא לכך היא שבטי ישראל. מוגמת העמeka בתוכנו של כל שבט ואופיו המזוהה, על מנת שהעושר הרוחני שבכל אחד יצורף אחר כך לרכוש הכללי - "יחד שבטי ישראל". כל שבט וכל יחיד זוקק לברכה מיוחדת, לציווון מיוחד, כדי שידעו לגנות מהם הקויים המזוהים לו.

לעתים חי לו אדם בתחום ציבור, במסגרת חברתית, חשוב כביבול מחשבה עצמאית, אך כשבוחנים את חשיבותו רואים שיסודותיה לקויים מחשבת הציבור. אין הוא "חי הנושא את עצמו", הוא נטול עצמאות ועצמיות. בנפש האדם ישנס הרבה סודות שאינם מתגלים ואין מתחבטים, לא לאחרים ואף לא לעצמו. סוד הוא האדם, והאנשים - סודות מתחלבים המה. פי כמה גודלה הסכנה שבתוכך כל קול "שיעור הסודות", לא ישמע האדם את שיחו הוא, יאבודה לגמרי. בעיריות רוסיה היה נהג שאנשי החברא קדישא" היו אומרים לנפטר לפני הקבורה: "דע, שמן פלוני בן פלוני". אם למות הזורת שמו היא חיונית, חי על אחת כמה וכמה. על כן הרמח"ל ב"MESSILAT YISRAYS" פותח ומדגיש: "יש עד החסידות... הוא שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולם" - בעולם שלו.

9. הכתב והקבלת בראשית פרק מט

(ד) פח' כמים - הוא מוסב על השאות והעו, ריל השאות והעו נתרוקן ממק' ולא יותר מהם לך כלום. ואמר "כמים", לפי שהם ממהרים ללבת מקום שנשפכו ולא יותר מהם כלום, כי השמן שנשפך נשאר ריחו (הגרא"א), והוא יונר נכוון מפירוש המפרשים שצרכים לתוספות מיילים על לשון המקרא:

10. העמק דבר בראשית פרק מט

(ד) פח' כמים אל תותר - שמים הנשפכים, פוחזים לצאת יותר מאשר משקאות, ככתוב במסכת סוכה (מ"ז ב') שנكب של יין היה רחב משל מים כדי שייהיו שניהם כלין בבית אחת. עוד יש בין מים ליין או שاري משקאות, שאם מהפכים הכליל על פיה באיזה משך - איזי יצאו המים עד תומו, משא"כ שאר מיני משקין נשאר מעט בדופן הכליל. ואמר יעקב כי רואון היה מבוהל כמים, גם משה באיזה משך במעשה הבählות עד שלא תותר, וביאר כי עלית משכבי אביך".

וברוור שלא בעל רואון ח"ו את בלהה, אלא הא דכתיב: "וישבב את בלהה", היינו שכב באهل שלה כדי שלא י עקב אליה בשבייל שהרגיש צער אמו. והנה עיג'ג שלא היה עצם החטא גדול כי' כמו שאם היה בועל ח"ו, מ"מ בזה היה גרווע, שהבעול בעירה איינו משחה בעון אלא כמהר צפור אל פה, משא"כ כשמורה מאביו, היה מוכך לשכב כל הלילה, ולא מצא עוד דעתו כמה מגונה פועלה זו, נמצאה עשה בתחילת העניין פח' כמים, וגם השחה עד שלא תותר: **כי עליית משכבי אביך** - כל העת שהיה אפשר לאביך לשכב, מש"ה כתיב "משכבי" בלשון רבים, היינו כמה שעות שהיה בידו לשכב:

11. ראש"ר הירש בראשית פרק מט

(ד)... אעפ"כ הוא אומר כאן: אתה ابن החוץ שבבית גנזי, אתה חי וראשית אוני, אלא שאתה ראי להניג את המשפה. המהיג חייב להיות "יעז". עליו לעמוד איתן מול סופה וסער, וגם מול רוח קלילה מתחנפת. עליו לגלות יציבות פנימית באופי, ועל יהא פוחז כמים. הנה ברור מכל זה כי אותו מעשה אינו מתרפרש כפשוטו, כמשמעות המלים החריפות "וישכבי" וגוי (לעיל לה, כב). רואון היה כוח אביו וראשית אונו, והוא נולד להיות יותר שאת יותר עז", ומשום כך מזקדים בחשובנו וגם חטא כל